

Raport o opiece okołoporodowej w Szpitalu Śląskim w Cieszynie - lipiec 2023

Niniejszy raport jest drugim przygotowanym przez przedstawicielki Stowarzyszenia Tulimy Mamy we wsparciu merytorycznym Fundacji Rodzić po Ludzku. We wniosku z dnia 11.10.2022 roku zwróciliśmy uwagę na następujące problemy:

- przestrzeganie standardów w zakresie karmienia piersią,
- przestrzeganie przepisów Standardu w zakresie kontaktu skóra do skóry po porodzie,
- przestrzeganie przez personel oddziału Ginekologiczno-Położniczego z Blokiem Porodowym i Oddziału Neonatologicznego praw pacjenta ze szczególnym uwzględnieniem praw związanych z szacunkiem i godnością kobiet, prawa do informacji oraz prawa do wyrażania zgody na udzielanie świadczeń medycznych.

Również we wniosku z dnia 11.10.2022 roku postulowałyśmy (co zostało zaakceptowane przez przedstawicielki szpitala podczas spotkania z 15.12.2022 roku) o:

- przeprowadzenie szkoleń dla personelu medycznego zwłaszcza dotyczących komunikacji z pacjentem dla pracowników zajmujących się kobietą podczas porodu i opieki na oddziale położniczym.
- zmiany w procedurach odnośnie dokarmiania dzieci sztuczną mieszanką. Noworodki, które na prośbę matek przebywają na oddziale noworodkowym będą przynoszone matkom na czas karmienia. Nie będą dokarmiane w tym czasie mieszanką.
- zmiany w procedurach odnośnie dwugodzinnego i nieprzerwanego kontaktu skóra do skóry po porodzie. Ważenie i mierzenie dziecka będzie wykonywane po dwóch godzinach, a personel medyczny dołoży wszelkich starań, aby rodzicom wytłumaczyć, dlaczego jest ważne, aby kontakt skóra do skóry nie powinien być przerywany.
- informowanie pacjentek szpitala o możliwości wypełniania ankiet Fundacji Rodzić po Ludzku.

Niniejszy raport ma za zadanie pokazać zmiany i tendencje, które nastąpiły w pierwszym półroczu 2023 roku.

Po kampanii informacyjnej odnośnie wypełniania ankiet Fundacji Rodzić po Ludzku udało się również z pomocą Szpitala Śląskiego w Cieszynie za 2023 rok zebrać 26 ankiet co przy

ilości porodów w Cieszynie (w 2022 roku porodów w Szpitalu Śląskim w Cieszynie odbyło się 635) stanowi ponad 8%.

Karmienie piersią i karmienie substancją mlekozastępczą

W ankietach z porodów w 2023 kobiety na pytanie o podawanie dziecku mleka modyfikowanego odpowiadały

- Tak, ze wskazań medycznych - 8%,
- Tak, na moją prośbę - 42%,
- Tak, bez informowania mnie o tym - 0%,
- Nie - 50%,
- Nie wiem - 0%

Czy w szpitalu podawano Pani dziecku mieszankę (mleko modyfikowane)?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, ze wskazań medycznych	2	8%
Tak, na moją prośbę	11	42%
Tak, bez informowania mnie o tym	0	0%
Nie	13	50%
Nie wiem	0	0%

Suma zaznaczeń: 26

We wcześniejszym wniosku wskazałyśmy, że ilość podawanego mleka modyfikowanego była odpowiednio:

- w 2019 roku - 85%,
- w 2020 roku - 85%,
- w 2021 roku - 62%.

W związku z tym widzimy wyraźną tendencję spadkową (w 2023 roku już jest to 50%). Mamy nadzieję, że ta tendencja spadkowa zostanie utrzymana.

Chcemy również zwrócić uwagę na pytanie odnośnie możliwości korzystania z usług doradcy laktacyjnego. Aż 62% kobiet wypełniających ankietę z 2023 roku zaznaczały "nie wiem".

Czy na oddziale była możliwość skorzystania z usług doradcy laktacyjnego?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, przez cały czas	9	35%
Tak, ale tylko w wyznaczonych terminach	0	0%
Nie	1	4%
Nie wiem	16	62%
Suma zaznaczeń: 26		

Kontakt skóra do skóry

Bardzo cieszymy się widząc wzrost wskaźników odnośnie kontaktu skóra do skóry po porodzie. Aż 94% pacjentek (które urodziły finalnie drogami natury) zaznaczyło, że kontakt skóra do skóry po porodzie trwał przez minimum 2 godziny. Przypominamy, że w poprzednim wniosku dwugodzinny kontakt skóra do skóry wskazało:

- w 2019 roku 50%,
- w 2020 roku 20%,
- w 2021 roku 56%,

Jak długo trwał kontakt „skóra do skóry”?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Bardzo krótko – kilka minut	0	0%
Krótko (np. do czasu oglądania i opatrywania krocza, około 15-30 minut)	0	0%
Średnio (powyżej 30 minut, ale mniej niż 2 godziny)	0	0%
Długo (2 godziny lub dłużej, do czasu opuszczenia sali porodowej)	15	94%
Nie pamiętam	1	6%
Suma zaznaczeń: 16		

Również 100% kobiet zaznaczyło, że wspierano je w pierwszym przystawieniu do piersi po porodzie.

Czy wspierano Panią w pierwszym przystawieniu dziecka do piersi na sali porodowej?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak	16	100%
Tak, ale nie chciałam karmić	0	0%
Nie, bo byłam rozdzielona z dzieckiem	0	0%
Nie	0	0%
Nie pamiętam	0	0%
Suma zaznaczeń: 16		

Niestety na pytanie “Gdzie odbywała się ocena dziecka w skali Apgar” tylko 50% kobiet odpowiadało “na moim brzuchu”.

Gdzie się odbywała ocena dziecka w skali Apgar?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Na moim brzuchu/piersiach	8	50%
W kąciaku noworodka	6	38%
W innym miejscu	0	0%
Nie wiem	2	13%
Suma zaznaczeń: 16		

Być może świadczy to raczej o braku informacji, czym jest ocena dziecka w skali APGAR i jak się jej dokonuje niż faktycznemu przerywaniu kontaktu skóra do skóry. Być może warto się zastanowić, nad wprowadzeniem krótkiego komunikatu w momencie oceniania dziecka po porodzie (na przykład “teraz oceniam dziecko w skali Apgar, maluch dostaje ... punktów”), albo uczulenia osób edukujących kobiety ciężarne, aby o tym wspominały w ramach swoich zajęć.

Również sytuacja uległa poprawie w kwestii bezpośredniego kontaktu skóra do skóry przy cesarskim cięciu. Aż 50% kobiet odpowiedziało, że miało dziecko położone na piersiach

bezpośrednio po cesarskim cięciu. To bardzo dobry wynik, biorąc pod uwagę, że średnia dla Polski za 2022 według Raportu “Maluchy na Brzuchy” była 7,88%¹.

Czy bezpośrednio po cesarskim cięciu umożliwiono Pani kontakt z dzieckiem?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, przyłożono mi dziecko do twarzy	5	50%
Tak, dziecko leżało na mojej piersi	5	50%
Nie, dziecko od razu zabrano	0	0%
Nie dotyczy	0	0%
Suma zaznaczeń: 10		

Potencjalne naruszenia praw do poszanowania intymności, godności:

Na pytanie o nacięcie krocza 25% kobiet odpowiedziało, że miało je nacinane za ich zgodą. Żadna kobieta nie odpowiedziała, że jej krocze było nacięte bez jej zgody.

W porównaniu z wcześniejszymi latami, Odpowiedź o nacięcia krocza bez zgody kobiety były zaznaczane:

- w 2019 roku 35%,
- w 2020 roku 12%,
- w 2021 roku 27%.

To bardzo dobra tendencja, że kobiety są o nacięcie krocza pytane. Jednocześnie pragniemy przypomnieć, że Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) nie rekomenduje rutynowych nacięć krocza². Również Standard w części pkt. 4, ppkt. 7 wspomina, że “... nacięcie krocza należy stosować wyłącznie w medycznie uzasadnionych przypadkach...”.

¹ Olga Vitoš i Anna Kwiatek-Kucharska, “Raport Maluchy na Brzuchy 2022”, 2022 (<https://maluchynabrzuchy.pl/wp-content/uploads/2022/11/Raport-Maluchy-Na-Brzuchy-2022.pdf>),

² <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272447/WHO-RHR-18.12-eng.pdf>

Czy podczas porodu miała Pani nacinane krocze?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, za moją zgodą	5	25%
Tak, bez mojej zgody	0	0%
Nie	12	60%
Nie pamiętam	1	5%
Nie dotyczy	2	10%

Suma zaznaczeń: 20

Prawo do wyrażenia zgody na procedury medyczne jest jednym z ważniejszych praw pacjenta. Standard w części VI pkt. 4 zwraca uwagę, że "...W celu nawiązania dobrego kontaktu z rodzicą osoby sprawujące opiekę oraz inne osoby uczestniczące bezpośrednio w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w szczególności (...) każdorazowo uzyskują zgodę rodzącej lub jej przedstawiciela ustawowego na wykonanie zabiegów i badań...".

W Ankietach 13% kobiet odpowiedziało, że nie w ogóle nie były pytane o zgodę na wykonanie badania wewnętrznego, a kolejnych 6% kobiet nie były pytane za każdym razem.

Czy przed wykonaniem badania wewnętrznego ktoś z personelu pytał Panią o zgodę?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, za każdym razem	10	63%
Tak, ale nie za każdym razem	1	6%
Nie pytano mnie o zgodę w ogóle	2	13%
Nie pamiętam	3	19%

Suma zaznaczeń: 16

10% kobiet nie zostało zapytanych o zgodę na założenie wenflonu.

Czy założono Pani wenflon (wklucie do żyły obwodowej)?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, za moją zgodą	17	85%
Tak, bez pytania o zgodę	2	10%
Tak, bez pytania o zgodę i mimo mojego sprzeciwu	0	0%
Nie	1	5%
Nie pamiętam	0	0%

Suma zaznaczeń: 20

18% kobiet nie zostało zapytanych o zgodę na podanie oksycocyny podczas porodu lub podczas wywołania porodu.

Dlaczego podano Pani kroplówkę z oksycocyną?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
W celu wywołania porodu	3	27%
W celu przyspieszenia porodu	8	73%
Nie wiem/nie pamiętam	0	0%

Suma zaznaczeń: 11

Czy pytano Panią o zgodę na ten zabieg?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak	9	82%
Nie	2	18%
Nie pamiętam	0	0%

Suma zaznaczeń: 11

Plan porodu był również omawiany w większym stopniu niż w latach wcześniejszych (zwłaszcza w porównaniu z rokiem 2021, gdy plan porodu w 91% w ogóle nie był omawiany). Jednakże warto zwrócić uwagę, że plan porodu powinien być omawiany praktycznie w każdym przypadku (z wyjątkiem nagłych porodów).

Czy ktoś z personelu omówił z Panią plan porodu?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, położna	7	50%
Tak, lekarz	0	0%
Nie, nikt nie omówił ze mną planu porodu	7	50%
Nie pamiętam	0	0%
Suma zaznaczeń: 14		

Plan porodu w dużej mierze jest jednak respektowany przez personel medyczny według kobiet wypełniających ankietę Fundacji Rodzić po Ludzku (77%).

Czy plan porodu był respektowany?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, był w całości respektowany	6	46%
Tak, z uzasadnionymi wyjątkami	4	31%
Tak, ale nie w całości	1	8%
Nie był respektowany	0	0%
Trudno powiedzieć	2	15%
Suma zaznaczeń: 13		

Przy kwestii planu porodu warto zwrócić uwagę, że duża część kobiet (46%) nie miała zrobionego planu porodu.

Czy miała Pani plan porodu?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, miałam plan porodu przed przyjściem do szpitala	11	42%
Tak, otrzymałam i wypełniłam w szpitalu	2	8%
Nie, nie miałam planu porodu	12	46%
Nie pamiętam	0	0%
Nie dotyczy	1	4%
Suma zaznaczeń: 26		

Kolejną ważną rzeczą, nad którą warto popracować jest kwestia pukania przed wejściem do sali, w której jest kobieta a także przedstawiania się przez personel medyczny. Aż 35% kobiet zaznaczało, że personel medyczny "raczej nie" lub "zdecydowanie nie" pukał do sali przed wejściem.

15% kobiet zwróciło uwagę, że personel medyczny w ogóle się nie przedstawiał a kolejnych 19%, że przedstawiał się rzadko. Przypomnijmy, że Standard w części VI pkt. 2 zwraca uwagę, że "...W celu nawiązania dobrego kontaktu z rodzicą osoby sprawujące opiekę oraz inne osoby uczestniczące bezpośrednio w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w szczególności (...) witają rodzicą osobiście, przedstawiają się i wyjaśniają swoją rolę w opiece nad nią ...".

Czy personel oddziału położniczego:

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Okazywał Pani szacunek	24 (92%)	2 (8%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Rozmawiał z Panią w sposób grzeczny i kulturalny	22 (85%)	4 (15%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Dbął o Pani prywatność i intymność	24 (92%)	2 (8%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Przekazał Pani wszystkie potrzebne informacje	23 (88%)	3 (12%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Przekazał informacje w sposób zrozumiały	22 (85%)	4 (15%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Pukał przed wejściem do sali	7 (27%)	6 (23%)	4 (15%)	8 (31%)	1 (4%)
Suma zaznaczeń: 26					

Czy w trakcie Pani pobytu w szpitalu personel się przedstawiał?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Tak, zawsze	7	27%
Tak, często	6	23%
Tak, ale tylko czasami	4	15%
Tak, ale rzadko	5	19%
W ogóle się nie przedstawiali	4	15%

Suma zaznaczeń: 26

Warto również wspomnieć, że poprawił się również wskaźnik zadowolenia kobiet po porodzie w Szpitalu Śląskim w Cieszynie. W 2023 roku aż 77% kobiet, których wypełniło ankiety zdecydowanie wróciłoby do tego szpitala.

W porównaniu we wcześniejszych latach “zdecydowanie tak” zaznaczyło:

- w 2019 roku 49%,
- w 2020 roku 39%,
- w 2021 roku 35%.

Czy gdyby miała Pani rodzić jeszcze raz, wybrałaby Pani ten szpital ponownie?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Zdecydowanie tak	20	77%
Raczej tak	5	19%
Raczej nie	0	0%
Zdecydowanie nie	0	0%
Trudno powiedzieć	1	4%

Suma zaznaczeń: 26

Trochę gorzej wyglądają statystyki odnośnie doświadczenia porodowego. I chociaż bardzo się cieszymy, że żadna kobieta nie zaznaczyła “poród to traumatyczne doświadczenie” a tylko jedna zaznaczyła “poród to negatywne doświadczenie”, to mamy nadzieję, że w przyszłości zwiększy się wskaźnik odpowiedzi “poród to pozytywne doświadczenie”.

Proszę zaznaczyć wyrażenie, które jest najbliższe Pani doświadczeniu porodowemu:

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Poród to ekstatyczne doświadczenie, źródło wielkiej przyjemności i poczucia mocy	1	4%
Poród to pozytywne doświadczenie	5	19%
Poród, jak to poród, po prostu trzeba przez to przejść	19	73%
Poród to negatywne doświadczenie	1	4%
Poród to traumatyczne doświadczenie, najstraszniejsza rzecz jaką kiedykolwiek przeżyłam	0	0%

Suma zaznaczeń: 26

Pozycje w II fazie porodu

Analiza wskaźników wspomnianych we wniosku z dnia 11.10.2022 roku wygląda zdecydowanie pomyślnie. Na sam koniec analizy ankiet Fundacji Rodzić po Ludzku chcemy zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt, o który należałoby zadbać. Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że powinno się umożliwić kobietom przyjmować wybraną przez nich pozycję podczas drugiej fazy porodu³. Badania naukowe również wskazują, że najlepszymi pozycjami w 2 fazie porodu są pozycje wertykalne⁴. Niestety ankietowane z 2023 roku nadal wskazują, że rodzą w pozycji płasko na plecach (35%), półsiedzącej (60%) oraz na boku (25%). Tylko nieliczne rodzą w pozycjach wertykalnych.

³ WHO, *WHO recommendations Intrapartum care for a positive childbirth experience Transforming care of women and babies for improved health and well-being*, 2018 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272447/WHO-RHR-18.12-eng.pdf>),

⁴ Dekker Rebeca, *The Evidence on: Birthing Positions*, 2012 (<https://evidencebasedbirth.com/evidence-birthing-positions/>),

Czy w II okresie porodu (w czasie rodzenia główki) była Pani w pozycji (jeżeli pozycja się zmieniała, prosimy zaznaczyć wszystkie odpowiedzi):

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Płasko na plecach	7	35%
W pozycji półsiedzącej	12	60%
Na boku	5	25%
Na siedząco	0	0%
W kucki	1	5%
Na czworaka	2	10%
Na stojąco	0	0%
Inna sytuacja, jaka?	0	0%
Nie dotyczy	4	20%
Suma zaznaczeń: 20		

Na pytanie o to, kto decydował o pozycji w II okresie porodu, 65% odpowiedziało, że pozycje wybrała położna/lekarz.

Kto decydował o pozycjach, w których rodziła Pani w II okresie?

Opcja odpowiedzi	Liczba zaznaczeń	Procent zaznaczeń
Sama zdecydowałam	2	10%
Położna/lekarz doradziła mi pozycję, która będzie dla mnie dobra i zdecydowałam się na nią	12	60%
Pozycję wybrała położna/lekarz, ja nie mogłam decydować	1	5%
Nie pamiętam	2	10%
Inna sytuacja, jaka?	0	0%
Nie dotyczy	3	15%
Suma zaznaczeń: 20		

W Ankietach z 2023 roku nie było negatywnych komentarzy od kobiet, co również nas cieszy.

Analiza dokumentów nadesłanych przez szpital

Analizę dokumentów nadesłanych przez szpital nie włączam do analizy ankiet Fundacji Rodzić po Ludzku z tego powodu, że analizujemy ankiety już z 2023 roku, natomiast dokumenty nadesłane przez Szpital Śląski w Cieszynie przedstawiają stan za 2022 rok. Dlatego tę analizę należy traktować jako dodatkową informację, które mogą przyczynić się do jeszcze lepszej poprawy opieki okołoporodowej.

Według informacji nadesłanych przez Szpital Śląski w Cieszynie w 2021 roku w szpitalu odbyło się 691 porodów a w 2022 roku 635 porodów. Warto zwrócić uwagę przy tym na dokument nadesłane do nas z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego odnośnie wyboru szpitala do porodu przez mieszkanki powiatu cieszyńskiego.

W 2022 roku tylko 50,3% kobiet wybrało szpital w powiecie cieszyńskim, co jest wyższym wskaźnikiem niż w 2021 roku (47,8%), jednak nadal wskazuje, że prawie co druga mieszkanka powiatu cieszyńskiego decyduje się rodzić w innym szpitalu⁵. Warto na to zwrócić uwagę.

Nacięcia krocza

Odnośnie nacięcia krocza szpital wskazuje, że w 2022 roku wykonano 134 nacięcia krocza a w przypadku 23 kobiet doszło do pęknięcia od II do IV stopnia. Biorąc pod uwagę, że 335 kobiet urodziło drogami natury odsetek uszkodzonych kroczy od II stopnia wynosi 40% (nacięcie krocza jest jego uszkodzeniem II stopnia). To wyższy wskaźnik niż wskazują badania naukowe odnośnie ochrony krocza. Prawdopodobnie może to być związane z przyjmowaniem zdecydowanej większości porodów w pozycjach nie wertykalnych (informacje wyżej).

Dokarmianie dzieci mlekiem modyfikowanym

Według dokumentacji przekazanej nam przez szpital w 2022 roku dokarmianych było 14,5% noworodków. Z tego 73% było dokarmianych na zlecenie lekarza. Pozostała część noworodków było dokarmianych na prośbę matki lub były to dzieci zabezpieczone decyzją Sądu Rodzinnego.

Kontakt skóra do skóry

Niestety szpital ze swojej strony nadal nie prowadzi statystyk odnośnie długości trwania kontaktu skóra do skóry a w "Badaniu satysfakcji kobiet w zakresie opieki okołoporodowej w zespole zakładów opieki zdrowotnej w Cieszynie w 2022 r." pytanie o kontakt skóry do

---

5

<https://tulimymamy.pl/wp-content/uploads/2023/07/Urzed-wojewodzki-turystyka-porodowa.pdf>

skóry nie pozwala stwierdzić, jak długo ten kontakt trwał. W tej kwestii możemy się posługiwać jedynie analizą ankiet Fundacji Rodzić po Ludzku.

Rekomendacje:

1. Przeprowadzenie szkolenia dla personelu:
  - a. oddziału położniczego w zakresie pozycji wertykalnych w II fazie porodu oraz ochrony krocza przy porodzie.
  - b. oddziału neonatologicznego w zakresie wsparcia laktacji oraz dokarmiania noworodków metodami alternatywnymi (bez użycia butelek ze smoczkami).
2. Zwiększenie odsetka kobiet, które były świadome możliwości konsultacji z doradcą laktacyjnym (na przykład poprzez informacje na plakatach, inne materiały informacyjne przekazywane pacjentkom).
3. Zwiększenie ilości kobiet, które miały plan porodu przy porodzie poprzez przekazanie im planu porodu do wypełnienia w momencie przyjęcia do szpitala.
4. Zwiększenia ilości osób, którym przekazano ankietę "Badanie satysfakcji kobiet w zakresie opieki okołoporodowej w zespole zakładów opieki zdrowotnej w cieszynie" do przynajmniej 70% kobiet rodzących w szpitalu.
5. Naniesienie następujących zmian w treści "Badania satysfakcji kobiet w zakresie opieki okołoporodowej w zespole zakładów opieki zdrowotnej w cieszynie":
  - a. pytanie numer 7 "Czy miała Pani po porodzie możliwość kontaktu z dzieckiem 'skóra do skóry'?"; proponowana zmiana: "Jak długo trwał po porodzie kontakt 'skóra do skóry'" z możliwością zaznaczenia odpowiedzi "nie było kontaktu "skóra do skóry".
  - b. pytanie numer 6 "Czy w trakcie porodu korzystała Pani z łagodzenia bólu?"; proponowana zmiana: "Z jakich metod łagodzenia bólu Pani korzystała przy porodzie" z możliwością wyboru różnych opcji metod łagodzenia bólu.